Parlament Ewropew
2019-2024

Kumitat għall-Kultura u l-Edukazzjoni

2023/2004(INI)

18.7.2023

ABBOZZ TA' RAPPORT

dwar l-implimentazzjoni tal-Programm dwar iċ-Ċittadini, l-Ugwaljanza, id-Drittijiet u l-Valuri 2021-2027 - l-involviment u l-parteċipazzjoni taċ-ċittadini (2023/2004(INI))

Kumitat għall-Kultura u l-Edukazzjoni

Rapporteur: Łukasz Kohut

WERREJ

Paġna

NOTA SPJEGATTIVA – SOMMARJU TAL-FATTI U S-SEJBIET 3

MOZZJONI GĦAL RIŻOLUZZJONI TAL-PARLAMENT EWROPEW 13

NOTA SPJEGATTIVA – SOMMARJU TAL-FATTI U S-SEJBIET

Unjoni bbażata fuq id-demokrazija, l-ugwaljanza, id-drittijiet u l-valuri

L-ambjent politiku, ekonomiku u soċjali kumpless u li qed jinbidel malajr tal-Unjoni Ewropea jirrikjedi risponsi ta' politika b'saħħithom, orjentati lejn ir-riżultati u bbażati fuq l-evidenza li jiffukaw fuq iċ-ċittadini u bbażati fuq id-demokrazija, id-drittijiet u l-valuri tal-ugwaljanza.

F'dan l-isfond kumpless, il-Programm dwar iċ-Ċittadini, l-Ugwaljanza, id-Drittijiet u l-Valuri (CERV) tnieda fl-2021 u nħoloq flimkien mal-Programm 2021-2027 dwar il-Ġustizzja fl-ambitu tal-Fond għall-Ġustizzja, għad-Drittijiet u għall-Valuri biex jippromwovi d-drittijiet u l-valuri mnaqqxa fit-Trattati.

Il-Programm 2021-2027 dwar iċ-Ċittadini, l-Ugwaljanza, id-Drittijiet u l-Valuri (CERV) jipprovdi finanzjament għall-involviment taċ-ċittadini, filwaqt li jippromwovi l-ugwaljanza għal kulħadd u jimplimenta d-drittijiet u l-valuri tal-UE. Dan għandu l-għan li jipproteġi u jippromwovi d-drittijiet u l-valuri mnaqqxa fit-Trattati tal-UE, fil-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea (il-"Karta") u fil-konvenzjonijiet internazzjonali applikabbli dwar id-drittijiet tal-bniedem. Dan jagħmlu billi jappoġġja l-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili (OSĊ) u partijiet ikkonċernati oħra attivi fil-livell lokali, reġjonali, nazzjonali u tranżnazzjonali, u jħeġġeġ il-parteċipazzjoni ċivika u demokratika. Dan jgħin biex jiġu sostnuti u żviluppati aktar soċjetajiet miftuħa, ibbażati fuq id-drittijiet, demokratiċi, ugwali u inklużivi bbażati fuq l-istat tad-dritt. Dan jagħti attenzjoni partikolari biex jinkoraġġixxi l-parteċipazzjoni tal-organizzazzjonijiet nazzjonali, reġjonali u lokali tas-soċjetà ċivili.

Il-programm, li huwa mqassam f'erba' linji ta' attività, ifittex li:

1. jipproteġi u jippromwovi l-valuri tal-Unjoni (il-linja ta' valuri tal-Unjoni);
2. jippromwovi d-drittijiet, in-nondiskriminazzjoni u l-ugwaljanza, inkluż l-ugwaljanza bejn il-ġeneri, u l-progress tal-integrazzjoni ta' kwistjonijiet ta' ugwaljanza bejn il-ġeneri u l-integrazzjoni tan-nondiskriminazzjoni (il-linja għall-ugwaljanza, id-drittijiet u l-ugwaljanza bejn il-ġeneri);
3. jippromwovi l-involviment u l-parteċipazzjoni taċ-ċittadini fil-ħajja demokratika tal-Unjoni, u l-iskambji bejn il-popli ta' Stati Membri differenti, u jżid l-għarfien dwar l-istorja Ewropea komuni tagħhom (il-linja għall-involviment u l-parteċipazzjoni taċ-ċittadini);
4. jipprevjeni u jiġġieled il-vjolenza abbażi tal-ġeneru u l-vjolenza kontra t-tfal (il-linja Daphne).

Skont ftehim bejn il-kumitati, il-Kumitat CULT għandu r-responsabbiltà unika għal-Linja 3 - il-promozzjoni tal-involviment u tal-parteċipazzjoni taċ-ċittadini fil-ħajja demokratika tal-Unjoni, u l-iskambji bejn il-popli ta' Stati Membri differenti, u s-sensibilizzazzjoni dwar l-istorja Ewropea komuni tagħhom (il-linja għall-involviment u l-parteċipazzjoni taċ-ċittadini). Għalhekk, dan ir-rapport ta' implimentazzjoni se jiffoka l-aktar fuq il-Linja 3 tal-programm CERV.

CERV – programm ġdid tal-UE

Il-programm CERV huwa s-suċċessur ta' żewġ programmi tal-UE – il-Programm 2014-2020 ta' Drittijiet, Ugwaljanza u Ċittadinanza (REC) u l-Programm Ewropa għaċ-Ċittadini 2014-2020. Il-Parti 3 tas-CERV tiġbor flimkien il-biċċa l-kbira tal-elementi taċ-ċittadinanza taż-żewġ programmi predeċessuri.

Fl-2020, il-Kummissjoni Ewropea pproponiet li dawn iż-żewġ programmi jingħaqdu fi programm wieħed. Dan kien mod kif jiġi rikonoxxut li n-natura frammentata u r-riżorsi limitati tal-programmi predeċessuri llimitaw il-kapaċità ta' rispons għal sfidi ġodda u emerġenti. Dan huwa partikolarment il-każ fi żminijiet meta l-movimenti emerġenti kienu qed jikkontestaw l-idea ta' soċjetajiet miftuħa, inklużivi, koeżivi u demokratiċi, li b'mod ġenerali qed jiggarantixxu l-kundizzjonijiet għall-parteċipazzjoni ċivika u t-tgawdija tad-drittijiet. Dan min-naħa tiegħu jippermetti li jinbena mod ta' għajxien flimkien fejn tirrenja t-tolleranza. Sar progress fl-iżgurar li ċ-ċittadini jkunu konxji tad-drittijiet tagħhom kif ukoll tal-benefiċċji taċ-ċittadinanza tal-UE, biex jiġi mħeġġeġ livell akbar ta' parteċipazzjoni fil-ħajja politika u fis-soċjetà, u biex ikun hemm fehim aħjar tal-Unjoni, l-istorja, il-wirt kulturali u d-diversità tagħha. Dawk id-drittijiet jinsabu fit-Trattati: b'mod partikolari d-dispożizzjonijiet komuni (l-Artikolu 2 dwar il-valuri u l-Artikolu 3 dwar l-objettivi, l-Artikolu 6 dwar il-Karta tad-Drittijiet Fundamentali, u fid-dispożizzjonijiet dwar il-prinċipji demokratiċi, l-Artikoli 10 u 11 dwar il-parteċipazzjoni demokratika u d-djalogu ċivili), kif ukoll l-artikoli ta' implimentazzjoni bħala parti mid-dispożizzjonijiet dwar in-nondiskriminazzjoni u ċ-ċittadinanza (l-Artikoli 10 u 19 u 20 sa 25) qed jistabbilixxu ċ-ċittadinanza tal-Unjoni li għaliha huma intitolati l-persuni kollha li għandhom iċ-ċitadinanza ta' Stat Membru. It-Trattati jelenkaw ukoll id-drittijiet u d-dmirijiet ewlenin taċ-ċittadini tal-Unjoni (l-Artikolu 20 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea (TFUE)[1] u l-Artikolu 9 tat-Trattat dwar l-Unjoni Ewropea (TUE).

Ħarsa ġenerali lejn il-Programm CERV u l-Linja 3 tiegħu "L-involviment u l-parteċipazzjoni taċ-ċittadini"

Bil-programm CERV il-ġdid l-ambizzjoni tal-Kummissjoni kienet li tippromwovi aktar il-valuri minquxa fit-Trattati, il-Karta [tal-UE] [tad-Drittijiet Fundamentali] u fil-konvenzjonijiet internazzjonali applikabbli dwar id-drittijiet tal-bniedem, b'mod partikolari billi tappoġġja l-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili (OSĊ) u partijiet ikkonċernati oħra attivi fil-livell lokali, reġjonali, nazzjonali u tranżnazzjonali, u billi tħeġġeġ il-parteċipazzjoni ċivika u demokratika, sabiex jiġu sostnuti u jkomplu jiżviluppaw soċjetajiet miftuħa, ibbażati fuq id-drittijiet, demokratiċi, ugwali u inklużivi li huma bbażati fuq l-istat tad-dritt[2].

L-objettiv speċifiku prevalenti għal-Linja 3 – il-linja tal-involviment u l-parteċipazzjoni taċ-ċittadini – huwa li tippromwovi l-involviment u l-parteċipazzjoni taċ-ċittadini fil-ħajja tal-Unjoni Ewropea. Dan huwa maqsum aktar fi tliet objettivi sekondarji speċifiċi għal-Linja 3, li għandhom[3]:

[1] L-Istati Membri, "Verżjoni konsolidata tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea", 7 ta' Ġunju 2016

[2] Ir-Regolament (UE) 2021/692 (ir-Regolament CERV), l-Artikolu 2(1)

[3] Ir-Regolament (UE) 2021/692 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-28 ta' April 2021 li jistabbilixxi l-Programm dwar iċ-Ċittadini, l-Ugwaljanza, id-Drittijiet u l-Valuri u li jħassar ir-Regolament (UE) Nru 1381/2013 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill u r-Regolament tal-Kunsill (UE) Nru 390/2014, Artikolu 5

- jappoġġja proġetti li għandhom l-għan li jfakkru l-mumenti li jiddefinixxu l-istorja Ewropea moderna, bħat-teħid tal-poter ta' reġimi diplomatiċi u totalitarji, u proġetti li għandhom l-għan li jżidu l-għarfien taċ-ċittadini Ewropej dwar l-istorja, il-kultura, il-wirt kulturali u l-valuri komuni tagħhom, u b'hekk itejbu l-fehim tagħhom tal-Unjoni u tal-importanza ta' fehim u tolleranza reċiproċi;

- jippromwovu l-parteċipazzjoni taċ-ċittadini u tal-assoċjazzjonijiet rappreżentattivi, u l-kontribut tagħhom għall-ħajja demokratika u ċivika tal-Unjoni billi jippermettilhom li jsemmgħu fehmiethom fl-oqsma kollha tal-azzjoni tal-Unjoni u jiskambjawhom pubblikament;

- jippromwovu l-iskambji bejn iċ-ċittadini minn pajjiżi differenti, b'mod partikolari permezz ta' ġemellaġġ bejn l-ibliet u networks ta' bliet, sabiex ikunu jistgħu jesperjenzaw b'mod prattiku r-rikkezza u d-diversità tal-wirt komuni tal-Unjoni.

L-objettivi tal-Linja 3 (u tal-programm CERV) jintlaħqu permezz ta' għotjiet għal azzjoni lil proġetti, għotjiet operattivi lis-soċjetà ċivili (iffinanzjati fl-ambitu tal-linja "valuri tal-Unjoni", u attivitajiet ta' akkwist u komunikazzjoni mill-Kummissjoni Ewropea (din il-firxa ta' attivitajiet tapplika għal-linji kollha). L-attivitajiet, li l-Kummissjoni tiffinanzja, jinkludu punti ta' kuntatt nazzjonali fl-Istati Membri. Il-punti ta' kuntatt nazzjonali huma kkunsidrati bħala innovazzjoni fil-programm CERV, peress li kienu jeżistu fil-Programm Ewropa għaċ-Ċittadini iżda mhux fil-programm REC.

Innovazzjoni fil-programm CERV 2021-2027 hija l-ħolqien tal-Grupp ta' Djalogu Ċivili biex jissaħħu r-relazzjonijiet mal-partijiet ikkonċernati. F'Mejju 2021 saret Ġimgħa ta' Djalogu tas-CERV biex jitnieda l-programm.

Bħalissa, il-programm CERV jiffinanzja biss proġetti fl-Istati Membri tal-UE. Sitt pajjiżi aderenti, kandidati u kandidati potenzjali esprimew interess li jissieħbu fil-programm, iżda dan għadu ma ġiex ifformalizzat. Dawn il-pajjiżi huma l-Albanija, il-Bożnija-Ħerzegovina, il-Kosovo, il-Montenegro, is-Serbja u l-Ukrajna.

L-aspetti ta' politika tal-implimentazzjoni huma r-responsabbiltà tad-Direttorat Ġenerali tal-Kummissjoni Ewropea għall-Ġustizzja u l-Konsumaturi (DĠ JUST). Il-proċess tas-sejħa u tal-finanzjament huwa ġestit mill-EACEA, l-Aġenzija Eżekuttiva Ewropea għall-Edukazzjoni u l-Kultura.

Il-baġit totali għall-programm CERV 2021-2027 huwa **ta' EUR 641 710 000 fi prezzijiet attwali flimkien ma' "żieda" mill-multi li l-Kummissjoni Ewropea tiġbor ta' EUR 800 000 000**, jiġifieri aktar mill-baġit per se, għalkemm l-ammont huwa bil-prezzijiet tal-2018. Minn dan, madwar EUR 357 000 000 **huma disponibbli għal-Linja 3.** Mill-inqas 65 % tal-finanzjament għandu jiġi allokat għall-parteċipazzjoni demokratika u 15 % għall-attivitajiet ta' tifkira[4].

L-implimentazzjoni tas-CERV hija bbażata fuq programmi ta' ħidma ta' sentejn. Din hija innovazzjoni meta mqabbla mal-programmi predeċessuri li ħadmu bi programmi annwali. L-

[4] Hija permessa devjazzjoni minn dawn il-perċentwali ta' 10 punti perċentwali.

għan huwa li l-partijiet ikkonċernati jingħataw viżibbiltà aħjar tal-prijoritajiet u tas-sejħiet għal proposti li ġejjin, u b'hekk jiġi aġevolat l-ippjanar tagħhom. Il-baġits għall-ewwel erba' snin taċ-ċiklu attwali jinsabu fit-Tabella 17. Il-baġit baxx għall-2021 meta mqabbel ma' snin oħra huwa minħabba li ż-"żieda" mill-multi ġiet miżjuda biss mal-programm fl-2022. Il-programmi ta' ħidma jistabbilixxu wkoll prijoritajiet annwali u jiddeskrivu l-kontenut tas-sejħiet li ġejjin. Hemm bidliet perċettibbli fl-enfasi minn sena għall-oħra biex jiġu indirizzati aħjar il-ħtiġijiet fil-prattika filwaqt li xorta tiġi żgurata l-kontinwità fil-prijoritajiet ta' politika, eż. enfasi fl-2021-2022 fuq l-impatt tal-COVID-19 u fuq proġetti li ħarsu 'l quddiem lejn l-elezzjonijiet Ewropej tal-2024.[5] Fl-2021-2022, in-networks tal-ibliet ġew imħeġġa jipproponu modi biex tiżdied il-parteċipazzjoni fl-elezzjonijiet Ewropej li jmiss u biex il-kandidati jsiru aktar inklużivi. Fl-2023-2024[6], isiru referenzi għall-wirt tal-kolonjaliżmu u l-migrazzjonijiet tranżnazzjonali, stampa bbilanċjata bejn il-ġeneri f'dik li hija l-istorja, u r-Rakkomandazzjoni tal-Kummissjoni dwar il-protezzjoni tal-ġurnalisti u tad-difensuri tad-drittijiet tal-bniedem li jinvolvu ruħhom fil-parteċipazzjoni pubblika minn proċedimenti tal-qorti manifestament bla bażi jew abbużivi[7] li ma kinux inklużi fil-programm ta' ħidma preċedenti.

Il-Programm ta' Ħidma għall-2023-2024 jara l-ewwel sejħa għall-involviment ċiviku tat-tfal b'sejħa biex "jiġu mħeġġa l-involviment u l-parteċipazzjoni tat-tfal fil-ħajja politika u demokratika." Il-klima u l-ambjent, inklużi l-kwistjonijiet relatati mal-enerġija, se jitqiesu fi proposti dwar il-ġemellaġġ bejn l-ibliet u n-networks tal-ibliet. F'din il-linja, il-Programm ta' Ħidma tal-2023-2024 jenfasizza wkoll il-Premju tal-Kapitali Ewropej tal-Inklużjoni u d-Diversità li jirrikonoxxi l-ħidma li saret mill-ibliet, mill-ibliet żgħar jew mir-reġjuni fl-Ewropa biex tiġi promossa l-inklużjoni u jinħolqu soċjetajiet mingħajr diskriminazzjoni.

Peress li d-dewmien fl-adozzjoni tal-QFP 2021-2027 kien magħruf, is-servizzi fid-DĠ JUST antiċipaw u għamlu t-tħejjijiet kollha għat-tnedija tal-programm b'mod parallel (dan huwa wkoll il-każ ta' ħafna programmi komunitarji oħra – eż. Erasmus +; Korp ta' Solidarjetà) b'mod li l-ewwel sejħiet għall-proposti kienu diġà tnedew f'April 2021. Il-fatt li hemm biss ftit proġetti li tlestew huwa minħabba t-tul tal-ħajja tal-proġetti, li l-biċċa l-kbira tagħhom ilhom għaddejjin għal sentejn, xi whud saħansitra aktar. Dan minbarra l-fatt li sejħa għall-proposti nnifisha tieħu ż-żmien (xi xhur biex tapplika, imbagħad evalwazzjoni, imbagħad tħejjija tal-ftehimiet ta' għotja). Għalhekk, irridu nirrikonoxxu li l-Programm jinsab fl-istadji bikrija tal-implimentazzjoni, li jista' jispjega parzjalment li kien hemm biss għadd żgħir ta' proġetti li tlestew fil-Linja 3. Madankollu, l-għadd speċifiku ta' proġetti kompluti bħalissa mhuwiex aċċessibbli. Barra minn hekk, il-Kummissjoni Ewropea ssottolinjat li ma hemmx biżżejjed rapporti finali mill-benefiċjarji biex jevalwaw b'mod preċiż ir-riżultati, speċjalment

[5] C(2021) 2583 final, "COMMISSION IMPLEMENTING DECISION of 19.4.2021 on the Financing of the Citizens, Equality, Rights and Values Programme and the Adoption of the Multiannual Work Programme for 2021-2022" (ID-DEĊIŻJONI TA' IMPLIMENTAZZJONI TAL-KUMMISSJONI tad-19 ta' April 2021 dwar il-Finanzjament tal-Programm dwar iċ-Ċittadini, l-Ugwaljanza, id-Drittijiet u l-Valuri u l-adozzjoni tal-Programm ta' Ħidma Pluriennali għall-2021-2022), 2021

[6] C(2022) 8588 final, "COMMISSION IMPLEMENTING DECISION of 1.12.2022 on the Financing of the Citizens, Equality, Rights and Values Programme and the Adoption of the Multiannual Work Programme for 2023-2024" (ID-DEĊIŻJONI TA' IMPLIMENTAZZJONI TAL-KUMMISSJONI tal-1 ta' Diċembru 2022 dwar il-Finanzjament tal-Programm dwar iċ-Ċittadini, l-Ugwaljanza, id-Drittijiet u l-Valuri u l-adozzjoni tal-Programm ta' Ħidma Pluriennali għall-2023-2024), 2022

[7] Ir-Rakkomandazzjoni tal-Kummissjoni (UE) 2022/758 tas-27 ta' April 2022 dwar il-protezzjoni tal-ġurnalisti u tad-difensuri tad-drittijiet tal-bniedem li jinvolvu ruħhom fil-parteċipazzjoni pubblika minn proċedimenti tal-qorti manifestament bla bażi jew abbużivi ("Kawżi strateġiċi kontra l-parteċipazzjoni pubblika") (ĠU L 138, 17.5.2022, p. 30).

f'livell ta' linja speċifika.

Il-punti ta' kuntatt tal-programm fl-Istati Membri huma disponibbli biex ixerrdu informazzjoni dwar il-programm u jgħinu fil-mistoqsijiet. Huma responsabbli biex jipprovdu gwida imparzjali, informazzjoni prattika u assistenza lill-applikanti, lill-partijiet ikkonċernati u lill-benefiċjarji, inkluż dwar il-proċedura ta' applikazzjoni, it-tixrid ta' informazzjoni faċli għall-utent u r-riżultati tal-programmi, u l-mistoqsijiet għas-sħab, it-taħriġ u l-formalitajiet. Madankollu, ma hemm l-ebda obbligu għal Stat Membru li jistabbilixxi punt ta' kuntatt u 17 biss kienu għamlu dan sa Mejju 2022. L-Istati Membri mingħajr punt ta' kuntatt f'dik id-data kienu l-Belġju, il-Bulgarija, il-Greċja, id-Danimarka, l-Ungerija, l-Irlanda, l-Italja, Malta, il-Polonja u s-Slovakkja. Madankollu, skont id-data mill-EACEA, fi Frar 2023 kien hemm 18-il punt ta' kuntatt[8].

Fir-rigward tal-monitoraġġ tal-programm, hemm indikaturi ta' monitoraġġ komuni għal-linji kollha u dawn huma stabbiliti fir-Regolament dwar il-Programm[9]. Hemm ukoll Indikatur Ewlieni tal-Prestazzjoni għad-DĠ JUST stabbilit mill-Ewrobarometru relatat mal-objettivi tal-Linja 3, jiġifieri l-Perċezzjoni taċ-ċittadini dwar il-parteċipazzjoni demokratika, "il-vuċi tiegħi tgħodd". L-għan huwa li jiżdied il-perċentwal ta' 48 % tal-2019.[10]

Fir-rigward tad-data kwantitattiva dwar l-implimentazzjoni, id-data mill-2021 tipprovdi xi informazzjoni ulterjuri dwar l-istat attwali tal-programm CERV.

Bejn l-2021 u l-2022, kien hemm 26 sejħa għal proposti. Minn 2 675 proposta li waslu, 814 (30 %) kienu għal-Linja 3 - involviment u parteċipazzjoni taċ-ċittadini, li minnhom 451 kienu ta' suċċess. Dan jikkorrispondi għal rata ta' suċċess ta' 55 %.

Ir-rilevanza tal-programm u l-korrispondenza mal-prijoritajiet tal-UE

Ir-rapporteur jemmen li huwa importanti li tiġi vvalutata b'mod kritiku r-rilevanza tal-Linja 3 tas-CERV. Is-sejba ġenerali fir-rigward tar-rilevanza tagħha hija li l-objettivi tal-programm huma mfassla tajjeb biex jindirizzaw il-ħtiġijiet nazzjonali u huma allinjati sew mal-prijoritajiet tal-Kummissjoni Ewropea, inklużi politiki dwar l-integrazzjoni, l-involviment ċivili, u l-parteċipazzjoni.

Trasformazzjoni diġitali

It-trasformazzjoni diġitali hija rilevanti ħafna għall-programm CERV, b'mod partikolari għal-Linja 3. Minkejja li mhuwiex imsemmi speċifikament fil-Programm ta' Ħidma (WP) tal-2023-2024,[11] il-programm jappoġġja politiki u strateġiji differenti li jiffukaw fuq it-trasformazzjoni diġitali, u jimpenja ruħu għalihom.

---

[8] EACEA, "CERV 2021-2027 Programme – Contact Points" (Programm CERV 2021-2027 – Punti ta' Kuntatt), 15 ta' Frar 2023

[9] Ir-Regolament (UE) 2021/692 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-28 ta' April 2021 li jistabbilixxi l-Programm dwar iċ-Ċittadini, l-Ugwaljanza, id-Drittijiet u l-Valuri u li jħassar ir-Regolament (UE) Nru 1381/2013 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill u r-Regolament tal-Kunsill (UE) Nru 390/2014, Anness II

[10] DĠ JUST, "Annual Activity Report 2021 – Justice and Consumers" (Rapport Annwali tal-Attività 2021 – Ġustizzja u Konsumaturi), 2022

[11] C(2022) 8588 final, "CERV Multiannual Work Programme 2023-2024" (Programm ta' Ħidma Pluriennali dwar is-CERV 2023-2024)

Skont il-linja tas-CERV – l-involviment u l-parteċipazzjoni taċ-ċittadini – fid-WP għall-2021 - 2022, waħda mill-prijoritajiet hija l-finanzjament ta' "approċċi u għodod demokratiċi innovattivi biex jgħinu liċ-ċittadini jsemmgħu leħinhom u jiskambjaw pubblikament fehmiet dwar l-oqsma kollha tal-azzjoni tal-UE, b'mod partikolari l-għodod diġitali ("demokrazija elettronika")[12].

Barra minn hekk, id-WP CERV jintrabat li jappoġġja l-prijoritajiet speċifikati fir-Rapport tal-2020[13] dwar iċ-Ċittadinanza tal-UE u r-Rapport li jmiss tal-2023 dwar iċ-Ċittadinanza tal-UE[14]. Dawn ir-rapporti jenfasizzaw bis-sħiħ it-trasformazzjoni diġitali, bil-parteċipazzjoni taċ-ċittadini fil-proċess demokratiku meqjusa bħala wieħed mill-elementi ewlenin tar-rapport.

Tranżizzjoni ekoloġika

L-ambjent u l-ġlieda kontra t-tibdil fil-klima huma prijorità politika li għaliha jikkontribwixxi wkoll il-programm CERV, li jenfasizza r-rilevanza tiegħu għall-qasam ta' politika flimkien mat-tranżizzjoni diġitali. Fil-fatt, it-tranżizzjonijiet ekoloġika u dik diġitali qed isiru dejjem aktar marbutin ma' xulxin.

B'mod ġenerali, mill-analiżi bikrija tal-implimentazzjoni, jista' jiġi ddikjarat li l-Linja 3 hija rilevanti għall-isfida tat-tranżizzjoni ekoloġika, billi jiġu żgurati l-parteċipazzjoni u l-involviment taċ-ċittadini f'dan il-qasam. Hija tenfasizza l-importanza ta' approċċi minn isfel għal fuq fir-rigward tal-iżvilupp tal-politiki, peress li tfittex li tinvolvi fil-proċess l-organizzazzjonijiet fil-livell lokali u għandha l-għan li tippermetti lill-ibliet jinvolvu liċ-ċittadini u lill-komunitajiet f'diskussjonijiet u azzjonijiet dwar il-klima u l-ambjent, inkluż l-indirizzar ta' kwistjonijiet relatati mal-enerġija, is-solidarjetà soċjali u l-migrazzjoni.

Fis-sejħa għal proposti biex jitrawwem l-involviment u l-parteċipazzjoni taċ-ċittadini, huwa ddikjarat li din il-prijorità għandha tagħti spinta lill-involviment taċ-ċittadini u tal-komunitajiet fid-diskussjonijiet u fl-azzjonijiet relatati mal-klima u l-ambjent tagħna. Fl-2023 u l-2024, se ssir enfasi speċifika biex iċ-ċittadini jingħaqdu flimkien biex jiddiskutu l-azzjonijiet dwar il-klima u l-ambjent, inklużi l-kwistjonijiet relatati mal-enerġija, is-solidarjetà u l-qsim tal-aħjar prattiki, u b'hekk dan jikkontribwixxi għal involviment akbar taċ-ċittadini fis-soċjetà u fl-aħħar mill-aħħar għall-involviment attiv tagħhom fil-ħajja demokratika tal-Unjoni.

Fir-rigward tal-għadd ta' proġetti relatati, hemm total ta' 79 proġett li ġew iffinanzjati fl-ambitu tas-Sejħa Involviment u parteċipazzjoni taċ-ċittadini li jagħmlu referenza diretta għall-appoġġ tal-attivitajiet rilevanti.

---

[12] L-AĠENZIJA EŻEKUTTIVA EWROPEA GĦALL-EDUKAZZJONI U GĦALL-KULTURA (EACEA), "Citizens, Equality, Rights and Values Programme (CERV) Call for Proposals. Citizens' Engagement and Participation (CERV-2022-CITIZENS-CIV)" L-involviment u l-parteċipazzjoni taċ-ċittadini (CERV-2022-CITIZENS-CIV)" (Sejħa għall-Proposti tal-Programm dwar iċ-Ċittadini, l-Ugwaljanza, id-Drittijiet u l-Valuri (CERV). L-Involviment u l-Parteċipazzjoni taċ-Ċittadini (CERV-2022-CITIZENS-CIV)), 2021, p. 7

[13] Il-Kummissjoni Ewropea, "EU Citizenship Report 2020. Empowering Citizens and Protecting Their Rights" (Rapport tal-2020 dwar iċ-Ċittadinanza tal-UE. L-Għoti tas-Setgħa liċ-Ċittadini u l-Protezzjoni tad-Drittijiet Tagħhom), 2020

[14] Direttorat Ġenerali għall-Komunikazzjoni (il-Kummissjoni Ewropea) u Kantar, "European Citizenship: Report" (LU: (Iċ-Ċittadinanza Ewropea: Rapport), l-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, 2023)

L-irkupru ta' wara l-pandemija

Il-pandemija tal-COVID-19 poġġiet fi prova s-soċjetajiet u l-ekonomiji Ewropej. Din fixklet ukoll id-drittijiet u l-parteċipazzjoni taċ-ċittadini fid-demokrazija. Bħala tali, l-indirizzar tal-effetti tal-pandemija ġie rikonoxxut bħala waħda mill-prijoritajiet tal-programm, billi ddikjara li se jesplora "kif il-pandemija tal-COVID-19 affettwat id-dibattitu demokratiku u t-tgawdija tad-drittijiet fundamentali"[15]. Konsegwentement, l-effetti tal-pandemija saru aspett intrinsiku ta' ħafna sejħiet u proposti.

Diversi proġetti fl-ambitu tal-Linja 3 huma relatati mal-isforzi ta' wara l-COVID inklużi l-proġetti: "COVIDemocracy in the Baltics" (COVIDemokrazija fil-Baltiċi)[16]; "Encouraging Women Participation in Times of Pandemic" (Ninkoraġġixxi l-Parteċipazzjoni tan-Nisa fi Żminijiet ta' Pandemija)[17]; u "The impact of the COVID-19 pandemic on diverse democratic perspectives through gender perspective" (L-impatt tal-pandemija tal-COVID-19 fuq perspettivi demokratiċi differenti permezz tal-perspettiva tal-ġeneru)[18].

It-tfassil tal-programm għas-sejħa għall-proposti tal-Ġemellaġġ bejn l-Ibliet jinkorpora sforzi ta' rkupru ta' wara l-pandemija. Dan il-programm jippromwovi skambji taċ-ċittadini bejn pajjiżi differenti permezz ta' ġemellaġġ bejn l-ibliet, u jagħtihom esperjenza prattika tal-wirt varjat tal-Unjoni, li jinkludi l-impatti tal-pandemija tal-COVID-19.

Għalkemm l-isfidi ta' rkupru ta' wara l-pandemija huma inqas preżenti fit-tfassil tal-programm, is-CERV jibqa' rilevanti. Bl-istess mod, flimkien mat-tranżizzjoni diġitali u dik ekoloġika u l-ħajja demokratika, il-protezzjoni tal-aktar gruppi vulnerabbli mill-konsegwenzi tal-pandemija hija waħda mill-prijoritajiet tal-programm.

Il-gwerra ta' aggressjoni tar-Russja fil-konfront tal-Ukrajna

Is-CERV jiżgura li fl-2023 tingħata attenzjoni partikolari lill-proġetti li għandhom l-għan li jindirizzaw il-konsegwenzi tal-aggressjoni Russa fil-konfront tal-Ukrajna fir-rigward tal-protezzjoni tal-libertà demokratika u t-tgawdija tad-drittijiet fundamentali għal kulħadd, u b'mod partikolari għall-persuni fl-aktar sitwazzjonijiet vulnerabbli, bħan-nisa u t-tfal.

Aspett importanti fir-rigward tal-Linja 3 huwa li l-aggressjoni Russa fil-konfront tal-Ukrajna u l-konsegwenzi tagħha jenfasizzaw ukoll l-importanza ta' riflessjoni kritika dwar il-passat u t-trażmissjoni tal-memorja lill-ġenerazzjonijiet futuri biex tiġi indirizzata d-distorsjoni storika u tiġi żgurata t-tifkira Ewropea biex jiġi evitat li jiġu ripetuti l-iżbalji tal-passat.

Barra minn hekk, l-indirizzar tad-distorsjoni storika u l-inkoraġġiment tax-xogħol interġenerazzjonali huma enfasi ewlenija fid-WP 2023 billi jappoġġja "proġetti li jfakkru u

[15] L-AĠENZIJA EŻEKUTTIVA EWROPEA GĦALL-EDUKAZZJONI U GĦALL-KULTURA (EACEA), "Call-Fiche_cerv-2022-Citizens-Civ", p. 7
[16] https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/projects-details/43251589/101081520/CERV
[17] https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/projects-details/43251589/101081080/CERV
[18] https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/projects-details/43251589/101080161/CERV

jedukaw dwar esperjenzi li jiddefinixxu l-istorja Ewropea moderna. Dawn jinkludu l-kawżi u l-konsegwenzi ta' reġimi intergovernattivi u totalitarji, ir-reżistenza kontra dawn ir-reġimi, l-Olokawst u atroċitajiet oħra tal-massa, it-tranżizzjoni demokratika u l-bini (mill-ġdid) ta' istituzzjonijiet demokratiċi, il-wirt tal-kolonjaliżmu, il-migrazzjoni tranżnazzjonali u l-integrazzjoni Ewropea"[19].

It-tisħiħ tal-valuri demokratiċi tal-UE

Skont ir-rapporteur, il-Linja 3 għandha għeruq fondi fil-valuri demokratiċi tal-UE. Dan għandu l-għan li jgħin lin-nies isemmgħu leħinhom u jżidu l-inklużjoni u l-parteċipazzjoni demokratika f'konformità mal-prijoritajiet politiċi tal-Kummissjoni, inklużi dawk speċifikati fir-Rapport tal-2020 dwar iċ-Ċittadinanza tal-UE u l-Pjan ta' Azzjoni għad-Demokrazija Ewropea.

Bħala tali, il-Linja 3 tkopri porzjon sinifikanti tal-istrateġija billi tippromwovi l-involviment u l-parteċipazzjoni taċ-ċittadini fil-ħajja demokratika tal-Unjoni, l-iskambji bejn iċ-ċittadini ta' Stati Membri differenti, u s-sensibilizzazzjoni dwar l-istorja komuni Ewropea. Hija tagħmel dan billi tiżviluppa attivitajiet li se jiffukaw fuq id-dibattitu dwar il-futur tal-Ewropa, dwar l-involviment fis-soċjetà miċ-ċittadini, l-osservazzjoni indipendenti tal-elezzjonijiet, inkluż il-monitoraġġ miċ-ċittadini, u approċċi u għodod innovattivi biex jgħinu liċ-ċittadini jsemmgħu leħinhom u jiskambjaw pubblikament fehmiet dwar l-oqsma kollha tal-azzjoni tal-UE. Hija żżomm il-valuri demokratiċi tal-UE billi trawwem il-parteċipazzjoni attiva tal-individwi u tas-soċjetà ċivili f'proċessi demokratiċi li hija kruċjali għall-futur tal-Ewropa u s-soċjetajiet demokratiċi. Barra minn hekk, il-Linja 3 tindika impenn qawwi għat-tisħiħ tal-identità u l-valuri Ewropej, peress li l-wirt tal-istorja Ewropea reċenti huwa pilastru kruċjali tal-valuri tal-UE.

Id-WP 2023 isemmi wkoll il-Konferenza dwar il-Futur tal-Ewropa, serje ta' dibattiti u diskussjonijiet immexxija miċ-ċittadini li saret bejn April 2021 u Mejju 2022 u ppermettiet lin-nies minn madwar l-Ewropa jaqsmu l-ideat tagħhom u jiddiskutu magħhom fil-plenarji u fil-gruppi ta' ħidma mal-Parlament Ewropew, il-Kunsill tal-UE, il-Kummissjoni Ewropea, il-Parlamenti Nazzjonali, il-korpi tal-UE, is-sħab soċjali u s-soċjetà ċivili sabiex jiġu adottati konklużjonijiet komuni biex b'hekk jgħinu jsawru l-futur komuni tagħna.

Kollox ma' kollox, ir-rilevanza tal-Linja 3 f'dan il-qasam hija ċara, peress li tikkonċerna l-promozzjoni tal-valuri tal-UE permezz tal-involviment u l-parteċipazzjoni taċ-ċittadini, dwar il-protezzjoni tad-drittijiet tal-bniedem, u dwar l-iżvilupp tar-reżiljenza biex l-Unjoni ssir aktar robusta u lesta li tiffaċċja l-isfidi soċjali, ekonomiċi u politiċi attwali.

Tagħlimiet meħuda mill-implimentazzjoni bikrija

Fil-livell tal-programm, jista' jiġi dedott b'mod preliminari li l-objettivi ewlenin tas-CERV għadhom rilevanti u jindirizzaw uħud mill-isfidi ewlenin tal-UE. L-implimentazzjoni ta' strateġiji tal-UE bħal dawk dwar it-tibdil fil-klima, id-diġitalizzazzjoni, l-awtonomija, u oħrajn, huma indirizzati permezz tad-djalogu demokratiku promoss mis-CERV. Il-programm CERV, imfassal bħala programm minn isfel għal fuq, għandu ċertu livell ta' flessibbiltà fl-implimentazzjoni, li huwa pożittiv meta titqies il-kapaċità tiegħu li jadatta u jindirizza sfidi

[19] Ibid, p. 8

ġodda.

L-objettiv primarju tal-Linja 3 tal-programm CERV huwa li jrawwem l-involviment demokratiku. L-ERGO, bħala parti mill-attivitajiet tal-proġett biex jintlaħaq dan l-objettiv, il-parteċipazzjoni fl-isfidi kollha identifikati hija rilevanti – inkluża l-parteċipazzjoni f'suġġetti ta' tranżizzjoni ekoloġika u diġitali, peress li żżid is-sensibilizzazzjoni jew il-livell ta' involviment tal-pubbliku inġenerali.

L-analiżi inizjali tal-proġetti tal-Linja 3 tas-CERV tidher li tikkonferma wkoll li għadd sinifikanti ta' proġetti huma rilevanti għat-tliet sfidi ewlenin identifikati, jiġifieri għat-tibdil fil-klima, għad-diġitalizzazzjoni, u għall-indirizzar tal-konsegwenzi tal-pandemija tal-COVID-19 (ara t-taqsima dwar ir-Rilevanza u l-Koerenza għal aktar dettall).

L-evidenza tar-riċerka turi li l-isfidi nazzjonali rilevanti huma indirizzati wkoll. Eżempju huwa l-organizzazzjonijiet fil-livell lokali li joperaw fil-pajjiżi tal-UE, fejn l-ispazju għas-soċjetà ċivili huwa ristrett jew ostakolat u li għalihom l-appoġġ tas-CERV huwa prinċipalment importanti.[20]

Barra minn hekk, il-Kummissjoni Ewropea inkorporat b'mod espliċitu xi sfida ewlenija fil-programm. Fil-perjodu ta' programmazzjoni tal-2023/2024, l-effetti tal-COVID-19 u ta' wara l-pandemija ġew inkorporati wkoll bħala referenza għall-programm. Sfidi oħra, bħall-gwerra fl-Ukrajna huma parzjalment indirizzati permezz tal-protezzjoni u l-promozzjoni tad-drittijiet tat-tfal[21] u permezz tas-sejħa Daphne[22] (vittmi ta' vjolenza sesswali kontra l-popolazzjoni ċivili fil-gwerra tal-Ukrajna). Madankollu, l-isfidi marbuta mal-gwerra fl-Ukrajna jistgħu, fit-teorija, jiġu inkorporati aktar permezz tal-komponent ta' tifkira li jindirizza l-kwistjonijiet tal-gwerer u l-impatti u r-reġimi totalitarji tagħha, kif ukoll fl-attivitajiet ta' parteċipazzjoni demokratika kemm permezz ta' programmi ta' ġemellaġġ bejn il-muniċipalitajiet tal-UE u tal-Ukrajna kif ukoll fl-appoġġ ta' proġetti komuni bejn l-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili tal-UE u tal-Ukrajna dwar l-attivitajiet tal-programm ta' ħidma.

Il-Kummissjoni enfasizzat ukoll li hemm dewmien fl-implimentazzjoni tal-programm peress li l-programmi CERV ġew adottati relattivament tard fl-2021. Għalhekk, id-DĠ JUST għadu fil-bidu nett tal-implimentazzjoni.

Bħala konklużjoni, ir-rapporteur jemmen li għalkemm kellha tħabbat wiċċha ma' għadd ta' sfidi, l-implimentazzjoni bikrija tal-programm CERV tista' titqies b'kawtela bħala effettiva.

L-ewwel nett, il-programm ġie adottat fl-2021, u l-biċċa l-kbira tal-proġetti għadhom fil-bidu tal-implimentazzjoni tagħhom. Is-sejħiet tad-WP 2021-2022 tnedew u ġew konklużi filwaqt li s-sejħiet tad-WP 2023-2024 għall-2023 għadhom għaddejjin. Minkejja li l-għadd ta' applikazzjonijiet sofrew minn tnaqqis minħabba l-pandemija, dawn issa qed jirkupraw.

Il-pandemija tal-COVID-19 mhux biss kellha impatt fuq l-applikazzjonijiet iżda wkoll fuq l-implimentazzjoni. Ħafna proġetti sofrew minn kwistjonijiet operattivi, inklużi problemi fl-

[20] https://ecnl.org/focus-areas/european-level-policies
[21] https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/topic-details/cerv-2022-child
[22] https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/topic-details/cerv-2023-daphne

għodod tal-ICT, li kienu fatturi ta' dewmien. Il-partijiet ikkonċernati spjegaw li l-programmi kienu ġew implimentati kif previst fl-ipprogrammar mill-Kummissjoni Ewropea u li setgħu jonfqu r-riżorsi allokati kollha.

Il-programm huwa apprezzat ħafna għall-approċċ uniku tiegħu li jkopri kwistjonijiet sensittivi għas-soċjetà. L-orjentazzjoni minn fuq għal isfel tiegħu hija partikolarment apprezzata peress li tfittex li taħdem ma' organizzazzjonijiet fil-livell lokali, li jagħti lok għal kooperazzjoni bejn l-awtoritajiet u ċ-ċittadini. Madankollu, il-proċess ta' applikazzjoni tal-programm jirrikjedi rieżami sinifikanti, peress li tqies bħala limitazzjoni għall-parteċipazzjoni ta' organizzazzjonijiet fuq skala żgħira. B'mod speċifiku, il-portal tal-applikazzjonijiet ma jitqiesx bħala faċli għall-utent u jiddemotiva lill-organizzazzjonijiet milli japplikaw.

Kwistjoni oħra li qed jiffaċċja l-programm hija n-nuqqas ta' strateġija ta' komunikazzjoni tajba fil-livell tal-programm. L-awtoritajiet nazzjonali qalu li huwa ta' sfida kbira li titqajjem sensibilizzjoni dwar il-programm. Dan huwa amplifikat ukoll mill-fatt li s'issa mhux l-Istati Membri kollha ħatru punti ta' kuntatt nazzjonali.

Sfidi ulterjuri fl-implimentazzjoni bikrija tal-programm huma relatati mal-ħtieġa ta' ambjent istituzzjonali abilitanti mtejjeb għall-programm biex jintlaħqu aħjar l-objettivi tiegħu. Pereżempju, il-partijiet ikkonċernati kienu qed jitolbu miżuri biex jiġġieldu kontra l-ispazji ċivili li qed jiċkienu, iżda wkoll biex isaħħu mill-ġdid id-djalogu ċivili li jippromwovi aktar id-dimensjoni kollettiva tal-involviment ċiviku.

MOZZJONI GĦAL RIŻOLUZZJONI TAL-PARLAMENT EWROPEW

dwar l-implimentazzjoni tal-Programm dwar iċ-Ċittadini, l-Ugwaljanza, id-Drittijiet u l-Valuri 2021-2027 - l-involviment u l-parteċipazzjoni taċ-ċittadini
(2023/2004(INI))

Il-Parlament Ewropew,

– wara li kkunsidra r-Regolament (UE) 2021/692 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-28 ta' April 2021 li jistabbilixxi l-Programm dwar iċ-Ċittadini, l-Ugwaljanza, id-Drittijiet u l-Valuri u li jħassar ir-Regolament (UE) Nru 1381/2013 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill u r-Regolament tal-Kunsill (UE) Nru 390/2014[1],

– wara li kkunsidra d-dokument ta' ħidma tal-persunal tal-Kummissjoni tat-30 ta' Mejju 2018 bit-titolu "Impact assessment accompanying the document: Proposal for a Regulation establishing the Rights and Values programme, Proposal for a Regulation establishing the Justice programme, Proposal for a Regulation establishing the Creative Europe programme" (Valutazzjoni tal-impatt li takkumpanja d-dokument: Proposta għal Regolament li jistabbilixxi l-programm dwar id-Drittijiet u l-Valuri, Proposta għal Regolament li jistabbilixxi l-programm Ġustizzja, proposta għal Regolament li jistabbilixxi l-programm Ewropa Kreattiva) (SWD(2018)0290),

– wara li kkunsidra r-Rapport tal-2020 dwar iċ-Ċittadinanza tal-UE,

– wara li kkunsidra d-drittijiet tal-bniedem u fundamentali stabbiliti fil-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-UE,

– wara li kkunsidra l-Artikolu 20 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea kif ukoll l-Artikolu 9 tat-Trattat dwar l-Unjoni Ewropea,

– wara li kkunsidra l-komunikazzjoni tal-Kummissjoni tat-7 ta' Ottubru 2020 bit-titolu "Unjoni tal-Ugwaljanza: Qafas Strateġiku tal-UE għar-Rom għall-ugwaljanza, għall-inklużjoni u għall-parteċipazzjoni" (COM(2020)0620),

– wara li kkunsidra l-komunikazzjoni tal-Kummissjoni tat-3 ta' Diċembru 2020 dwar il-pjan ta' azzjoni Ewropew għad-Demokrazija (COM(2020)0790),

– wara li kkunsidra l-komunikazzjoni tal-Kummissjoni tat-2 ta' Diċembru 2020 bit-titolu "Strateġija biex tissaħħaħ l-applikazzjoni tal-Karta tad-Drittijiet Fundamentali fl-UE" (COM(2020)0711),

– wara li kkunsidra l-komunikazzjoni tal-Kummissjoni tal-18 ta' Settembru 2020 bit-titolu "Unjoni ta' ugwaljanza: Pjan ta' azzjoni tal-UE kontra r-razziżmu 2020-2025" (COM(2020)0565),

– wara li kkunsidra l-komunikazzjoni tal-Kummissjoni tat-12 ta' Novembru 2020 bit-titolu "Unjoni ta' Ugwaljanza: Strateġija dwar l-Ugwaljanza tal-LGBTIQ 2020-2025"

[1] ĠU L 156, 5.5.2021, p. 1.

(COM(2020)0698),

– wara li kkunsidra l-komunikazzjoni tal-Kummissjoni tal-5 ta’ Marzu 2020 bit-titolu “Unjoni ta’ Ugwaljanza: Strateġija ta’ Ugwaljanza Bejn is-Sessi għall-2020-2025” (COM(2020)0152),

– wara li kkunsidra l-komunikazzjoni tal-Kummissjoni tal-5 ta’ Ottubru 2021 bit-titolu “Strateġija tal-UE dwar il-Ġlieda kontra l-Antisemitiżmu u s-Sostenn tal-Ħajja Lhudija (2021-2030)” (COM(2021)0615),

– wara li kkunsidra l-komunikazzjoni tal-Kummissjoni tal-24 ta’ Marzu 2021 bit-titolu “Strateġija tal-UE dwar id-drittijiet tat-tfal” (COM(2021)0142),

– wara li kkunsidra l-Artikolu 54 tar-Regoli ta’ Proċedura tiegħu, kif ukoll l-Artikolu 1(1)(e) tad-Deċiżjoni tal-Konferenza tal-Presidenti tat-12 ta’ Diċembru 2002 dwar il-proċedura ta’ awtorizzazzjoni għat-tħejjija ta’ rapporti fuq inizjattiva proprja u l-Anness 3 tagħha,

– wara li kkunsidra r-rapport tal-Kumitat għall-Kultura u l-Edukazzjoni (A9-0000/2023),

A. billi l-parteċipazzjoni attiva taċ-ċittadini fil-ħajja politika u kulturali hija dritt fundamentali li għandu jkun aċċessibbli b’mod ugwali għal kulħadd; billi d-Dikjarazzjoni Universali tad-Drittijiet tal-Bniedem tipprevedi d-dritt ta’ parteċipazzjoni fil-gvern u fl-elezzjonijiet liberi, id-dritt ta’ parteċipazzjoni fil-ħajja kulturali tal-komunità u d-dritt ta’ assemblea paċifika u ta’ assoċjazzjoni, li jippermettu parteċipazzjoni sħiħa fis-soċjetà;

B. billi ċ-ċittadinanza tal-Unjoni tagħti lin-nies diversi drittijiet, b’mod partikolari d-dritt li jressqu petizzjoni quddiem il-Parlament dwar kwalunkwe kwistjoni li taqa’ taħt ir-responsabbiltà tal-UE, id-dritt li jirrappurtaw każijiet perċepiti ta’ amministrazzjoni ħażina minn kwalunkwe istituzzjoni tal-UE mal-Ombudsman Ewropew, id-dritt li jiktbu lil kwalunkwe istituzzjoni tal-UE b’waħda mil-lingwi uffiċjali tal-UE u li jirċievu tweġiba bl-istess lingwa u d-dritt ta’ aċċess għad-dokumenti tal-Parlament, tal-Kunsill u tal-Kummissjoni b’ċerti kundizzjonijiet;

C. billi l-isfidi sistemiċi attwali u emerġenti, bħall-kriżi klimatika, il-pandemiji globali, il-bidla diġitali u l-migrazzjoni, jirrikjedu l-adattament ta’ strutturi u approċċi li jagħtu parteċipazzjoni attiva liċ-ċittadini fis-soċjetà; billi l-involviment diġitali attiv taċ-ċittadini għandu jqis u jindirizza d-distakk diġitali bejn il-ġenerazzjonijiet;

D. billi l-involviment taċ-ċittadini jrid jinftiehem bħala f’diversi livelli, li jinkludi proċessi lokali, reġjonali, nazzjonali, Ewropej u globali; billi l-proċessi kontinwi tal-globalizzazzjoni u tal-integrazzjoni Ewropea se jirrikjedu li l-ġenerazzjoni l-ġdida ta’ Ewropej tinvolvi dejjem aktar ruħha fil-ħajja politika f’diversi livelli, sabiex tkun tista’ tgħix u taħdem internazzjonalment u tamministra d-differenzi fil-ħajja ta’ kuljum tagħha; billi s-soċjetajiet qegħdin isiru aktar diversifikati, u b’hekk qiegħda ssir dejjem aktar importanti li fl-Ewropa jkun hemm ir-rispett għad-diversità tal-kulturi u tal-oriġini u r-rifjut ta’ kwalunkwe tip ta’ diskriminazzjoni fil-konfront tan-nisa, il-persuni LGTBIQ jew il-minoranzi;

E. billi l-bidliet soċjopolitiċi osservati fl-Istati Membri, li jvarjaw mill-polarizzazzjoni

soċjali u minn livell baxx ta' fiduċja fl-istituzzjonijiet sa rigress demokratiku, l-erożjoni tal-istat tad-dritt, in-nazzjonaliżmu esklużiv u l-istrumentalizzazzjoni tal-Ewroxettiċiżmu għal skopijiet politiċi, flimkien maż-żieda ta' movimenti estremisti u ta' awtoritarjaniżmu, jistgħu jkunu ta' theddida serja għad-demokraziji Ewropej u jiddestabbilizzaw lill-Unjoni kollha kemm hi; billi t-tisħiħ tal-parteċipazzjoni attiva u l-involviment taċ-ċittadini permezz ta' tagħlim u edukazzjoni formali, mhux formali, informali u tul il-ħajja jista' jkollu rwol importanti fil-ġlieda kontra din ix-xejra;

F. billi l-ħolqien ta' ċittadinanza Ewropea ġie mfixkel minn vojt f'dak li huwa għarfien u minn vojt emozzjonali, u għalhekk għandu jkun akkumpanjat u msaħħaħ minn sett ta' mekkaniżmi li jippermettu l-parteċipazzjoni taċ-ċittadini u d-djalogu interkulturali; billi fehim aħjar tal-istorja Ewropea komuni tagħna u involviment akbar taċ-ċittadini fil-ħajja soċjali u politika jista' jkollhom impatt ta' benefiċċju fuq identità Ewropea emerġenti li tikkomplementa l-identitajiet lokali, nazzjonali, ġeografiċi, kulturali jew identitajiet oħra multipli taċ-ċittadini;

G. billi n-nuqqas ta' involviment taċ-ċittadini, l-għarfien limitat dwar l-UE u n-nuqqas ta' fehim tal-valur miżjud tagħha jistgħu jikkontribwixxu għall-perċezzjoni ta' defiċit demokratiku u jistgħu jwasslu għall-Ewroxettiċiżmu fl-Istati Membri;

H. billi l-ispazju ċiviku li qed jiċkien fl-Unjoni Ewropea u f'pajjiżi oħra li jipparteċipaw fil-programm qed jaffettwa l-parteċipazzjoni demokratika u l-kapaċità tal-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili li jaġixxu bħala sistema ta' kontrokontrolli fir-rigward tal-istat tad-dritt; billi l-azzjonijiet li jappoġġjaw u jippermettu l-parteċipazzjoni tas-soċjetà ċivili, inklużi l-organizzazzjonijiet fil-livell lokali li għandhom rekords fit-tul u esperjenza konsiderevoli, huma ta' importanza kbira għad-difiża tad-demokrazija, tal-istat tad-dritt u tad-drittijiet tal-bniedem fl-Istati Membri.

L-istadji bikrija tal-implimentazzjoni tal-programm dwar iċ-Ċittadini, l-Ugwaljanza, id-Drittijiet u l-Valuri (2021-2027): Linja 3 – L-involviment taċ-ċittadini

1. Jemmen bis-sħiħ li l-Programm dwar iċ-Ċittadini, l-Ugwaljanza, id-Drittijiet u l-Valuri (CERV) jagħti kontribut uniku għat-tisħiħ tal-involviment u l-parteċipazzjoni ċivika minn perspettiva tad-drittijiet fundamentali billi jgħaqqad b'mod effettiv il-valuri, id-djalogu ċivili u ċ-ċittadinanza, filwaqt li jippromwovi wkoll l-ugwaljanza bejn il-ġeneri u l-ġlieda kontra d-diskriminazzjoni u l-vjolenza; huwa tal-fehma li l-programm CERV huwa essenzjali biex jiġi indirizzat it-tnaqqis fl-ispazju ċiviku u l-isfidi għall-istat tad-dritt madwar l-Ewropa.

2. Ifakkar li l-implimentazzjoni tal-programm CERV għadha fl-istadji bikrija tagħha, peress li r-regolament li jistabbilixxi l-programm ġie adottat biss fl-2021; jirrimarka li minħabba din ir-raġuni, tlestew biss ftit proġetti fil-Linja 3 u hemm ftit informazzjoni disponibbli mill-benefiċjarji biex ir-riżultati jkunu jistgħu jiġu evalwati b'mod preċiż;

3. Jissottolinja li l-programm iffaċċja diversi sfidi li fixklu l-istadji inizjali tal-implimentazzjoni tiegħu, li ħafna minnhom kienu fatturi esterni, bħall-pandemija tal-COVID-19 u l-gwerra ta' aggressjoni tar-Russja fil-konfront tal-Ukrajna, u li dawn fixklu u kkompromettew id-drittijiet u l-parteċipazzjoni taċ-ċittadini fid-demokrazija; jinnota, madankollu, li l-implimentazzjoni mbagħad qabdet u issa sejra tajjeb;

4. Huwa mħasseb li l-użu u l-introduzzjoni ta' għodod diġitali ġodda għall-

implimentazzjoni tal-fondi tal-UE (eż. l-għodda eGrants) jidhru li huma kwistjoni ewlenija għall-benefiċjarji fir-rigward tal-iżvilupp tal-programm; jesprimi dispjaċir għall-fatt li l-proċeduri kumplessi xekklu wkoll il-parteċipazzjoni ta' organizzazzjonijiet iżgħar li ma għandhomx iż-żmien u r-riżorsi meħtieġa biex jgħaddu mill-proċess ta' applikazzjoni; iqis li t-tfassil ta' dawn l-għodod jillimita l-kapaċità tal-programm li jadatta għal żviluppi ġodda u għal ħtiġijiet li qed jinbidlu; jappella għall-eliminazzjoni tal-piż amministrattiv u s-simplifikazzjoni tal-proċessi tal-applikazzjoni, tal-ikkuntrattar u tar-rapportar;

5. Jissottolinja li mhuwiex obbligatorju għall-Istati Membri li jistabbilixxu punt ta' kuntatt nazzjonali għall-programm CERV li joffri pariri imparzjali, informazzjoni utli u appoġġ lill-applikanti, lill-partijiet ikkonċernati u lill-benefiċjarji, inkluża assistenza fil-proċess tal-applikazzjoni, filwaqt li jaqsmu informazzjoni faċli biex tinftiehem dwar l-eżiti tal-programm; jinnota b'dispjaċir, madankollu, li sa Ġunju 2023 20 Stat Membru biss kellhom punti ta' kuntatt nazzjonali;

6. Huwa mħasseb ħafna li r-rati attwali tal-inflazzjoni qed jaffettwaw il-kostijiet operatorji għall-benefiċjarji tas-CERV; jesprimi dispjaċir għall-fatt li l-benefiċjarji jiffaċċjaw sfidi fl-implimentazzjoni tal-attivitajiet ippjanati tagħhom, b'mod partikolari fir-rigward tal-kostijiet unitarji għall-ivvjaġġar, l-akkomodazzjoni u l-allowances ta' kuljum, u jista' jkollhom ireġġgħu lura xi wħud mill-attivitajiet li inizjalment ippjanaw sabiex ma jaqbżux il-baġit;

Rakkomandazzjonijiet ta' politika għall-futur tal-programm CERV

7. Jistieden lill-Kummissjoni ssaħħaħ id-djalogu ċivili b'tali mod li tappoġġja proċess bidirezzjonali-bejn l-istituzzjonijiet fil-livelli kollha u l-partijiet ikkonċernati rilevanti kollha, u bħala parti mill-implimentazzjoni tal-Artikolu 11 tar-Regolament (UE) 2021/692, bl-użu tad-djalogu ċivili bħala għodda biex jiġu ddeterminati l-prijoritajiet għall-programm ta' ħidma ta' sentejn u tiġi promossa aktar id-dimensjoni kollettiva tal-involviment ċiviku bħala dimensjoni kritika tad-demokrazija u tal-istat tad-dritt; ifakkar, f'dan ir-rigward, li għandhom jiġu promossi azzjonijiet innovattivi biex jappoġġjaw id-djalogu mas-soċjetà ċivili, inkluż bil-għan li titrawwem kultura ta' sħubija bbażata fuq il-fiduċja mal-benefiċjarji; jappella, b'mod partikolari, għal azzjonijiet ta' bini tal-kapaċitajiet biex jappoġġjaw il-parteċipazzjoni wiesgħa tas-soċjetà ċivili, b'mod partikolari permezz ta' rabtiet ma' skemi oħra ta' finanzjament ipprovduti permezz ta' ġestjoni kondiviża, bħall-istrument ta' appoġġ tekniku;

7. Jistieden lill-Istati Membri li għadhom ma ħatrux punti ta' kuntatt nazzjonali biex jagħmlu dan malajr kemm jista' jkun u jistieden lill-Kummissjoni tkompli taħdem man-network tal-punti ta' kuntatt nazzjonali permezz ta' laqgħat, miżuri ta' taħriġ u skambji apposta, peress li s'issa dawn ġew organizzati b'suċċess kbir;

8. Jieħu nota tar-riżultati tal-introduzzjoni ta' tipi differenti ta' mekkaniżmi ta' għoti mill-ġdid fl-ambitu tal-programm CERV, li s'issa kienu inkoraġġanti ħafna; jappella għal analiżi kwalitattiva u kwantitattiva tas-sejħiet differenti ta' għoti mill-ġdid bil-għan li possibbilment jiġi estiż l-użu tagħhom għall-oqsma l-oħra tal-programm CERV, meta rilevanti, u b'mod partikolari għal-Linja 3, sabiex jiġi żgurat li l-finanzjament tal-UE jilħaq l-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili fil-livell lokali li għandhom rekords fit-tul u esperjenza konsiderevoli; iħeġġeġ lill-Kummissjoni tissimplifika aktar il-proċeduri u r-

rekwiżiti amministrattivi għall-għoti mill-ġdid biex l-organizzazzjonijiet li japplikaw għall-għoti mill-ġdid jingħataw aktar flessibbiltà *vis-à-vis* is-sottobenefiċjarji, filwaqt li tiżgura standards xierqa ta' xogħol, kura tas-saħħa u protezzjoni soċjali; jemmen li r-rekwiżiti ta' kofinanzjament jistgħu jiġu riveduti bil-għan li r-regoli jiġu adattati għas-sitwazzjoni tal-benefiċjarju sabiex tiġi appoġġjata varjetà akbar ta' benefiċjarji u oqsma tematiċi; jissottolinja li l-finanzjament ipprovdut mill-programm CERV fil-qasam tad-drittijiet, l-ugwaljanza, il-valuri u l-involviment ċiviku, li għalih sorsi oħra ta' finanzjament huma skarsi ħafna jew assenti, għandu jkopri perċentwal akbar ta' ammonti ta' għotjiet;

10. Jirrikonoxxi li l-iskambji u l-parteċipazzjoni f'attivitajiet li jaqgħu taħt l-ambitu tal-programm CERV huma kruċjali għall-bini tal-kapaċitajiet tal-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili għall-involviment ċiviku u għall-promozzjoni tal-valuri tal-Unjoni f'pajjiżi terzi; jissottolinja li l-involviment u l-impenn attiv għall-valuri Ewropej ma jibdewx bi ftehimiet ta' adeżjoni u huma l-eżitu tal-ħidma li ilha għaddejja tal-attivisti u tal-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili biex jippromwovu dawn l-ideat u jappoġġjaw lill-attivisti lokali f'pajjiżi terzi; jitlob, għalhekk, li l-programm CERV ikopri l-ispejjeż għall-parteċipazzjoni tar-rappreżentanti tas-soċjetà ċivili, tal-anqas dawk minn pajjiżi kandidati u assoċjati, irrispettivament minn jekk il-pajjiż tagħhom huwiex involut fil-programm CERV; jisħaq fuq il-ħtieġa li jiġu indirizzati l-isfidi assoċjati mal-gwerra fl-Ukrajna billi jiġu mħeġġa proġetti mas-sħab tal-Ukrajna permezz ta' attivitajiet ta' tifkira u ta' parteċipazzjoni demokratika;

11. Iħeġġeġ lill-Kummissjoni tissimplifika aktar il-proċeduri amministrattivi għal sħubijiet qafas ta' erba' snin għal għotjiet operattivi, b'mod partikolari fir-rigward tal-karatteristiċi speċifiċi tal-għodda tal-IT użata, li tidher aktar adatta għan-natura tal-għotjiet għal azzjoni;

°

° °

12. Jagħti istruzzjonijiet lill-President tiegħu biex tgħaddi din ir-riżoluzzjoni lill-Kunsill u lill-Kummissjoni.